ORATIONES

QUARUM ALTERA

FLORENTIAE

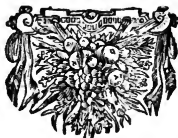
ANNO MDCCV.

ALTERA VERO

GENUAE

ANNO MDCCVII.

HABITA EST.

AMSTELODAMI,

MDCCX.

ORATIO

HABITA CORAM

MAGNO ETRURIÆ DUCE,

primo Florentiam adventu, 1705.

X Anglia, Sereniſſime Princeps, diſcedens, in mandatis habui, à Domina mea, Sereniſſima & Potentiſſima Magnæ Britanniæ Regina, ut quamprimùm Etruriam versùs inchoato itinenere; quod tum hiberno tempore, tum viis, à militaribus copiis, obſeſſis impeditum, multò tar-

diùs, quàm in votis erat, fuerit confectum; Celsitudinem Vestram adirem, & Ejus nomine, plurimâ salute impertirem, omnia offerrem præstaremque Officia, quæ ad Benevolentiam tantos inter Principes alendam augendamque, ad Commodum Utriusque Gentis, ad Publicum Bonum, spectare viderentur. Tandem verò longi equidem & difficilis itineris, transmisso Oceano, & tot Terris à tergo relictis, digna merces contigit, multùm exspectatus, lætusque Dies, quo fas est, congredi, adspicere, alloqui Principem, cujus Prudentiam, peculiare propriumque, per tot Sæcula Mediceæ Gentis Decus, Etruria sua sentit, tota agnoscit, tota miratur Europa: cujus Amicitiam expetit, potentissima Terra Marique Regina; quæ nunc summâ, Domi, quiete; victricia ubique circumfert Arma, non quæstus, non potentiæ, non ostentationis gratiâ, non ad excutiendum innoxiis Vicinis otium, non ad turbandos veteres Fines, non ut suis Regnis, Regna addantur aliena; sed ut Christiano Orbi, multa perpesso mala, extrema metuenti, pax tandem solida, & mansura, & æqua Jura reddantur: adeò

adeò ut minimè verendum ſit, tales inter Principes, eo ingenio, iis viribus, eo rerum uſu præditos, quin omnia bonâ fide coalitura, ſolumque certamen in poſterum futurum ſit uter alterum omni Officiorum genere ſuperet. Ad hoc etiam accedit, Sereniſſime Princeps, ex quo Angliam Nobiliſſimus Hoſpes adiiſti, Benevolentia ſumma, vultu, ſermone, & quibus non Animi indiciis expreſſa & teſtata, quâ ſemper excipis, Noſtrates, Tuos, pænè dixerim, Anglos, (ita de nobis meritus es) Natalibus & Indole inclytos, & aliquando Gentis ſuæ & decori & præſidio futuros; quos ſibi Italia attrahit, ſeu Civilis ſapientiæ causâ, cujus ſine Æmulo illa verè habetur Magiſtra; ſive ſtudio videndi perluſtrandique Regionem, quæ Rerum olim, ſuo merito, potiebatur; quæ non tantùm Armis, ſed & Ingenio, & Artibus prævaluit, & adhuc prævalet; quarum nuſquam, aut plura, aut majora exſtant Monumenta, quàm Florentiæ, quàm in Principis Domo; quas ille Artes, ut privatus intelligit, ut ſumma poteſtate dignum eſt, ſinu ſuo complectitur fovetque: adeo ut in Patriam reverſi,

nihil magis prædicent, nihil magis prædicandum habeant, quam COSMI TERTII Sapientiam, Comitatem, Magnificentiam.

Interceſſit jam quoque per aliquot Sæcula, & in æternum precor obtineat! Anglos inter & Etruſcos neceſſitudo quædam, & ſumma Amicitia, innixa Fœderibus, commerciis coalita, mutuis conciliata affectibus; adeo ut Veſtrum Liburnum, ſuis, exteriſque, at Anglis Mercatoribus maximè frequens, mercibus, opibus, copiiſque omnium rerum abundans, florentiſſimum hodie totius Italiæ Emporium audiat. Hanc qui turbatam, qui non omni modò ſervatam eſſe cupiat, haud ille de Civibus ſuis, aut de Optimo & Sapientiſſimo Principe benè meruerit, tam ſuorum provido, tam amico Noſtrûm. Sed nihil hujuſmodi timere, nihil quidem ſuſpicari permittit tanta inter Principes Animorum Conjunctio, tantum inter Utrique Subditos, quaſi mutui Amoris, & omnium Officiorum certamen.

Certè nihil aliud in Votis habet, nihil ſuprà velit Domina mea, quam COSMUM TERTIUM, & Sui ſemper, & Magnorum Avorum ſimilem,

&

& si fieri possit, Majorem, Illustrioremque, Valentem, Vegetumque, rebus probè fluentibus, superstitibus Liberis, fundatâ Domo, Famâ, meritisque ingentem, longùm Etruriam regere; hunc Populum, hanc Urbem, semper curam Mediceæ Gentis futuram: florere, & indies augeri Commercia; & si qua in parte, more rerum Humanarum, aut Sæculorum tractu, aut Hominum negligentiâ, non sua, nedum publica, semper ritè curantium; aut injuriâ Potentiorum, aut ipsorum denique Principum Edictis, varia pro tempore statuentium, prout publica fortè Utilitas suadere videbatur; sed quibus, ut magnis ubivis, & quolibet ævo, constat Exemplis, non publica semper respondeat Utilitas; immutata in deterius cesserint, ea in integrum reponi; si qua adhuc reperiri possint, quæ in Commune Utilia sint, ea veteribus adjici, pactisque denuò firmari servarique. Et sanè Commerciis non minimè continentur, & Felicitas subditorum, & Magnitudo Principum: quorum etiam amplitudini & securitati, & ut unà Christiani Orbis, & Totius Humani Generis bo-

no meliùs consulatur, justis conditionibus pacem tandem aliquando turbatæ, afflictæ, laboranti Europæ, Summi Numinis beneficio dari concedique: ut Italia etiam Vestra, Communis olim Patria, quod maximè cordi est Optimæ Reginæ, Etruscæ Gentis Fautrici, Medicei Nominis Cultrici, non tantùm à Bello, sed etiam à Belli metu secura sit.

ORA-

ORATIO

AD

SENATUM GENUENSEM

Habita 17. *Mart.* 1707.

PER tot sæcula in hunc usque diem, cultam mutuis Officiis & Fide, Regnum inter Angliæ, florentissimamque Vestram Rempublicam, Serenissime Dux, Patresque Genuenses, stabilemque adeò, imperturbatam, & diuturnam Amicitiam, ANNA Magnæ Britanniæ Regina, Mari Terrâque omnium potentissima, & servare liberis, neque

tantùm ad poſteros transmittere, ſed & ad ſummum quoque culmen, pro bono Utriuſque Gentis Publico, proque Orbis Chriſtiani commodo, producere atque promovere parata eſt. Et quidni Illa, Genſque Anglorum, quæ læta Imperio ſubeſt, juſſiſque paret, Armis Victoriiſque per Orbem Terrarum hoc ſæculo, & quo non ſæculo? potens & inclyta, ac ſuperioribus equidem, Bello Sacro, per Orientem, devictâ Cypro, & ſervatâ Syriâ inſignis, ac ni Gallorum, ſemper Anglorum gloriæ, commodiſque, & communibus Chriſtianorum utilitatibus adverſantium, nobis & artes, & fraudes, & demum arma obſtitiſſent,. Hieroſolymorum etiam, ſub Ricardo & Heroe ſuo, Victrix, ac Sacri Sepulcri Vindex futura: & nunc Oceani Mariumque Domina, orbemque totum Claſſibus Commerciiſque complexa, non optimè velint, non optima precentur Ligurum Genti fortiſſimæ feliciſſimæque & in Italia contra vicinos æmuloſque toties Victrici, & tantùm non Dominæ Venetiarum, celeberrimæ maximæque Reipublicæ, ac ſuperi Maris Inſularumque Reginæ, ſe ei ſub conditionibus ſubmittentis; & inſuper Piſanorum

tan-

tandem ultrò ſe vobis dedentium, ſed ſeu pro Majeſtate, ſeu pro Modeſtia; quarum altera Virium, altera Ingenii ſibi imperantis, modumque, quod rarò fit, ſuæ Felicitati ſtatuentis, non leve indicium; Imperium & preces, vix Poſteris ac Minoribus creditum, non admiſſa, aut accepta? Foris Arma & Tropæa, per Hiſpanias, per Mauritaniam, per Aſiam, perque omnes quaſi Terrarum partes Veteribus Majoribuſque cognitas, contra Fidei Mundique Communes Hoſtes, diros impioſque Saracenos, circumlata: totumque Internum Mare, ejuſque ſinus, ipſaſque Boſporus, & extremus Euxinus, Claſſibus & Triumphis plena: atque Monumenta rerum geſtarum ampliſſima ac perpetua, Minorica, Sardinia, Chius, Cyprus, Corſica adhuc Veſtra, in Sicilia Syracuſæ, in Eubœa Chalcis, in Creta Cydon, Urbes Gentium Dominæ: Almeria ac Dertuſa in Hiſpaniis, Tripolis, minorque Syrtis in Africa, Pera ad Boſporum, Amiſtra in Taurica, Civitates ad Mæotidem paludem, & ad Tanain in confinia Europæ Aſiæque; inque Aſia ipſa, ut de Tripoli, Byblo, Joppa omnium antiquiſſima taceam, Ptolemais,

& Cæsaria, Syriæ & Palæstinæ Capita; Sidon, Tyrusque, navigationibus, divitiis, fama conspicuæ, Marique nullo non ævo dominantes, Vestræ omnes! Et ubi non auditum celebratumque Ligurum nomen, & cognita potentia? Ipsaque Hierosolyma, Heroicis istis Temporibus, plurima per sæcula, Sacrorum ac Religionis unica sedes, Vestris Auxiliis, Manibus Vestris, Christo suo, ac Communi Domino, asserta redditaque: & in ipso Sepulcro, ipsam supra Aram, visa Genuensium Insignia; & in sacratissimo Orbis loco, in memoriam Virium simul & Pietatis, à Balduino Rege & Victore, agnitum, cunctisque Populis Sacrum adeuntibus, in exemplar propositum, præpotens Genuensium Præsidium! Tantarumque rerum præmia, præter laudes æternas, ob defensum propagatumque apud profanas rebellesque Gentes, Christianum Nomen; Commercia ubique culta, & quasi Mercium Domicilia, Theodosiæ, Peræ, Ptolemaide, omnibus tunc copiis abundantibus florentibusque, constituta; & Genua tantùm non Mundi Emporium. At quasi hæc omnia parum fuissent, altera quoque India, sed longè opulentia ac am-

amplitudine præſtans, Novus planè Orbis, tunc primum à Cive ſuo Columbo detectus, & in noſtros uſus apertus, Veſtras quaſi nunc inter Provincias cenſeri, & Genuenſibus quodammodo vectigal eſſe: Ibi quidem Aurum eruitur, inde in Europam defertur; huc verò tandem navigat adpellitque; hæc Sedes Ultima, Divi Georgii ſunt Occidentis Theſauri. Quid majus ergo Vobis, Patres Conſcripti, quàm veteri Fama frui, & recentibus præſentibuſque Divitiis, Libertate ſimul ac Quiete, & in poſterum Securitate? Hanc nunc Populis præſtat Anglia, neque permittit illis amplius timere à Gente ſuperba, inquieta, & viribus nuper novo, quaſi totius noſtræ Europæ Imperium complexa. Angli & Genuenſes eaſdem Cruces extollimus erigimuſque, ſanguineas victriceſque: eundem colimus Patronum, Divum Georgium, ubique Victorem & Triumphantem: Nos Utrique, primi omnium Populorum Chriſtianam Fidem, ac ſacra vera & ſalutaria, publicè recepimus & profeſſi ſumus. Oh quanta mutui Amoris utrinque Argumenta & vincula! Neque Vobis noti ſumus ac horrendi incen-

 diis

diis & ruinis, ac toties fractâ, & violatâ fide: Vestris credite Annalibus, & sæpiùs etiam, frustrà licet ac infeliciter, contrà libertatem conjurationibus atque armis motis. Non Sociis Socii, Dominorum instar, imperamus; non Principem, non Senatum, ut Famulos nostros tractamus; aut pro nihilo, Jura Imperii, & Majestatem Reipublicæ habemus. Veneramur reveremurque Aurias Spinolasque, veros Patriæ Patres & Liberatores, & Libertatis, utili Exemplo, cùm Bello, tum pace, Vindices ac Conservatores. Valent Commercia, semper in præteritum, Vobis apud Nos illa, semper & in futurum, tuta & secura. Æqui enim omnibus, nullisque præterquam Hostibus, eisque solùm publicæ Pacis ac Quietis turbatoribus tremendi. Exercitus Classesque, foràs tantùm emittimus, prout Gentium Usus, & Commune Bonum postulant; publico Mundi Vestroque, minimè Nostro insistentes. Hæc sola Virtus ferè ipsis incognita Romanis! Id erigendo afflictos populos, Jura Regum, majori antea vi ac potestate oppressorum

rum

rum asserendo ; Bataviâ iterum . Germaniáque, quæ Veteres Imperii Vices ac Majestatem ægrè sustinet ac tuetur, nuper servatis ; redditâ modò Veteri Domino Insubriâ, atque à Gallis erepto, suoque Principi vindicato Taurino; Amedeus etenim Eugeniusque, fortissimi Heroes, ultrò agnoscent quantum in ea parte Angliæ debeatur; Hispaniáque ipsâ, novi alteriusque Mundi accessione, tumente, oh quanta Rerum perpetua Vicissitudo! jamdudum domi Gallicum perpesâ Jugum, sociisque Anglis Batavisque, quorum Ope demum excutit, consciis ac testibus; atque cunctarum etiam Nationum, consensu ac admiratione, plausuque constat. Neque in alium finem impræsentiarum, ab Anglis Terra Marique ubique vincitur, ac Oceanus ipse, qua latè patet, & per Orbem diffunditur Universum, & Mediterraneum Mare, nostris Classibus navigantur implenturque, quàm ut Æqua Jura, miseræ tam diu, tantisque malis afflictæ Europæ, restituantur; & Libertas ac Majestas sua, firmâ stabilique Pace, Bello tam pio justo-

ſtoque, & neceſſario quoque quæſita, Gentibus ac etiam Vobis illibata ſerventur. Non enim Nobis pugnamus, non Nobis vincimus; Armis his Victoriiſque, non Angli Anglorum, ſed Humani Generis, agimus negotium.

A N A-

ANAPÆSTI,

cùm ab Illustrissimo

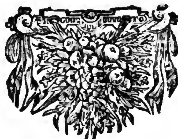
D. COMITE MAGALOTTI

SENATORIS FILICAIÆ

Odis Donaretur.

Florentiæ VII Kal. Junii. An. 1706.

VATICINIUM.

AMSTELODAMI,

M DCC X.

ANAPÆSTI,

cùm ab Illuſtriſſimo

D. COMITE MAGALOTTI

SENATORIS FILICAIÆ

Odis Donaretur.

Florentiæ VII Kal. Junii. An. 1706.

VATICINIUM.

ISidis * pridem Juvenis Cultor,
(Vatibus Iſidis nomen amicum!)
Quâque Britannæ Palladis Arx eſt,
Quæ Muſarum Decus & Patria,
1. Redecina, ſuâ fulgens Luce,
Medio curſu Solis ad inſtar:

* *Oxonium, ad ripam Iſidis Fluvii.* 1. *Oxonium.*

Studiisque modum, famamque dabit;
Superis placuit, quòd regat Artes!
Memini lætus, tempore læto,
Librisque vacans, & mihi solùm,
Aut venientis laudibus Ævi;
Non solicitus, metuens ipse,
Crastina Mundo, ferretne dies
Pacem, an Turbas, irrequieto:
Expers curæ, dominusque mei;
Seu meditetur Gallia Regnum,
Sive Batâvi Libera Jura,
Tumidus quid Iber viribus absque,
Aut Germanus se minor usque,
Anglia vel quæ sufficit Orbi,
Tibris trepidet, cujusve Padus,
Ignavi vel Dominus Bætis!
Fatum sed non condimus ipsi,
Superûm Rector ridet ab alto,
Quæ sentimus somnia vitæ:
Alium à nostro vectus in Orbem,
Patriaque procul, laribusque meis,
Et colloquiis semper gratis,
SOMMERI, animâ cuncta moventis;
Mihi tum luces nunquam longæ!
Sed jamdudum munere pressus,
Tempora nusquam vindico propria,

Nul-

Nullusque dies meus eſt ultrà!
Gentis cui res delata foris,
Se deſpecto, conſulat aliis;
Non ille ſuas agit, at partes,
Populi, aut Domini, ſibi commiſſas:
Nulli fidens, timeat multa,
Cuncta cavebit.
Nunc movet animum quælibet aura,
Ventique leves, quique adverſi,
Gaudia multùm noſtra morantur:
Anxius atqui, pendens mentis,
Taurino iterum ſu: inhiet Gallus,
Iterumque novis excidet auſis?
Ad nihilum iterum recidantque minæ!
Neu cede malis, Victor Amedee,
Altior illis, parque ſecundis,
Aſpera rumpas, te Regna manent!
Sive Batâvos agitent rixæ,
Et committat mortuus ipſos
Princeps, ſed, dum vita ſinebat,
Spes afflictis unica rebus,
Belgæque ſalus deficienti;
Simul Anglorum ſtator & Orbis:
Hoſtibus at poſt Fata ſuperſtes,
Venerande tuis, Rex GULIELME!
Intraque annum Barcino, duplex

Paſſa obſidium; non ſine probro,
2. Detracta priùs, liberaque manu,
Malè captantis rerum Imperium!
Phœbuſque ſuus deficit ipſi!
Rhenus peccet quantumque mora;
Eugenio ſic Atheſis limes!
Inſubria gemens, viſa rebellis,
Mediolanum & præda Philippi!
Auxilia inter ſed tua, Princeps,
Militat æther, Superûmque Acies.
3. Modò concordes Pater & natus,
Interque Vagos Ignes primi,
4. Angli Hoſpitio ſuprà excepti,
Quo Sol noſter, renovat Mundum;
(Nunc Saturni ſtella benigna!)
5. Quam Lodoico dira minantur?
Ultrà, Heſperiæ nec premet arva.
Mincius at erunt Adduaque tui,
Omnis & ingens à fonte Padus:

Exul-

2. 12. *Maii. Defectus ſolis, & Barcinonis obſidio ſoluta.*
3. *Conjunctio Saturni & Jovis.* 2. *G. Arietis* 24. *Maii.* 1706.
4. *Aries ſecundum Arabes Angliæ Aſcendens.*
5. *Noſtradamus. Cent.* 1. *n.* 50.

Aries Jovem, Cronumque monſtrabit ſimul;
Mutationes inde quot ſpecto, Deus?
Poſt ſecla multa, tempus heu! malum redit.
Quas, Celta, turbas, quaſque, Itale, tunc ſenties?

Exultantes quam benè fuſo
Sanguine ripas ire minores!
Ipſum & Xanthum ac Simoenta brevi,
(Ubi pars Belli, prælia inibant
Dii, & Deorum Genus, Heroes:)
Dura vincent Sturaque, rivi
Priùs incelebres, mox Francorum
Nobilitandi cladibus Amnes!
Terrâ at ut Undis imperat Anna;
Hincque incipient ſecula Magna,
Credita Genti, ſummaque Rerum.
Sic cecinerunt Druides olim,
6. Sicque Salonæ, Cœli interpres;
Conſcia noſtri, & Sidera Fati,
Belli nunc ac arbitra Pacis;
Galliaque horrens dabit augurium.
Seu nova metuens Italus bella,
Partibus aderit Venetus noſtris,
Inſtarque Phrygum ſapiens ſerò:
Rexque Eridanus ſocias undas
Volvet in Æquor.
Iber & tandem jus reſpiciens,
Carolumque ſuum primos illi,

(Ve-

6. *Noſtradamus, Cent. 11. n. 100.*

In Anglia ſedes erit Magni Imperî,
Rerumque Domina ſecla perſtabit tria!

(Veterum Oràclis credere si fas!)
7. Titulo Magnus, cedet honores.
At quid nobis, quid sibi curæ,
Dudum incerti Sarmata Juris,
Fræna pati Gens nescia semper?
Orbe atque vagus, vel Scytha Cæsar?
Aut Europæ, Patriæque simul,
Gotthorum non fausta Tropæa!
Ast Arma, Ferox Hungare, ponas,
Ita Libertas emitur carò;
Consuleque tibi, Consule Mundo!
Sacraque Phœbi, Themidisque ferens,
Filia Recti, Diva Poëtis,
Tene unquam, Pax alma, revisam?
Sed cùm fractus dissilit Orbis,
Mihi, quàm, oh! felix, quamque quieta,
Nec opinanti statio obvenit?
Tantùm has terras fugiunt bella;
Non secli, pax Principis illa!
Sperno tumultus, sospite COSMO;
Dumque Arni hospes, nobilis Arni,
Pulchram medius, qui secat Urbem;
Conjuge Musa, quà Filicaia,
Prior is nostris, parque vetustis,
Latiis, fortis; dulcis, Etruscis,

Nu-

7. *Carolus a Carolo erit Carolo Magno Major.*

Numeris; cunctis Norma canendi:
COSMUM Cives, seque, regentem;
COSMUM sanctos, sancta docentem;
Et Tutamen, Decus & Musis,
Unà secum tollit in Astra!
8. Seu cantet iter sacrum Ducis, ac
Ilvam lætè vota morantem!
Sistat Romæ sive verendum!
Ipsam & Romam, credite vati,
Aliud præter se mirantem!
Seria mittat, doceat lusus,
9. Venatus, quos Tuscia novit;
Populo gratos, Principe dignos,
Civibus ipsos, nec sine fructu!
Quid non præstat vis FILICAIÆ?
Miscet versus ille severis,
Semper nectens Utile Dulci;
Curia nunc & carmina fundit!
Abeunt terræ, quò feror altus?
Mihi me incautum surripit iste,
Dum malè renuens, prodeo vates,
Ac alienis induor armis!
Ad damnatas artes revocor,
Mihi & oblitas pænè per ævum:

D Puer

8. *Ad Cosmum III. M. Etruriæ Ducem Romam versùs navigantem Ode.*
9. *De venatu Passerum Ode.*

Puer abjeci, repeto ſenior!
Sic MAGALOTTUS tractat amicum?
Inſedit quem totus Apollo,
Studiiſque valens, conſiliiſque,
Et Tyrrheni Gloria Regni.
Animi quò Mens! Oh, miſerere,
Ipſe canentis, pereuntiſque.

VATICINIUM

CARMINE HEROÏCO.

Kal. Jun. 1706.

IPſe Iſidis pridem cultor florente juventâ,
Vatibus oh Iſidis nunquam non nomen Amicum!
Hîc Pallas, propria dominatur in Arce, Britanna;
Muſarum ante alias, Patria eſt hîc, & Decus ingens:
Effert os terris ſacrum Redecina refulgens
Luce ſuâ, medio curſu quaſi ſolis ad inſtar:
Illa dabit formam ſtudiis, famamque recludet;
Artes qua Superi, certaque in ſede locarunt!
Quam memini lætus, vitæ quoque tempore læto,

Cùmque libris solùm, solùm mihi cùmque vacabam
Sæcla animo volvens, & laudis captus amore;
Solicitusque parùm vicibus mutabilis ævi,
Crastina lux turbas, vel munera ferret olivæ:
Ipse mei Dominus, non mentem cura momordit,
Europæ an nostræ minitetur Gallia Regnum,
An semper Batavis cordi sint Libera Jura;
Viribus infirmo tantus cur fastus Ibero;
Unde potens Numeris, Germania se minor usque,
Anglia vel toti poterit succurrere Mundo:
An Tibris trepidet, Padus accedatne Garumnæ,
Bætis & ignavus stupeat quod Gallicus erret!
Non sua mortali concessum condere Fata,
Nempe Deûm Rector, Cœli deridet ab Arce,
Qualia Nos sentimus, inania somnia vitæ.
Diversum à nostro multùm, delatus in Orbem,
Et procul à Patria, carisque Penatibus absens,
SOMMERI alloquiis divulsus dulcibus, æquè
Mulcendis animis nati, natique regendis;
Cui res in melius licuit retulisse Britannas!
Tum placuere Dies, nunquam cessere molesti,
Vellem & perpetuos! sed demum munere presso
Tempora nec mea sunt ultrà, neque suppetit hora!
Cui commissa foris Gentis Res Publica, tantùm
Ille aliis vivens, aliorum Commoda novit;
Non agit indè suas, suus est non ampliùs ille,

Sed

Sed solùm Populi partes, Dominive tuetur:
Confidat nulli sapiens, metuatque futura,
Incumbens operi magno quin cuncta cavebit:
Ambiguam terret mentem nunc quælibet aura,
Atque leves venti, arcentesque à littore puppes;
Gaudia quàmque diù, quàm sæpe & nostra morantur.
Pectore solicito pendens, & multa revolvens,
Anne iterum Gallus Taurino fervidus instet;
En iterum ad nihilum furiæ recidentque minaces!
Tu verò ne cede malis, Oh Victor Amede,
Maxima despectans, venturis parque secundis,
Aspera perrumpas, olim te Regnâ manebunt!
Seu Batavos agitent rixæ, perplexaque jussa,
Ignarusque mali committat mortuus ipsos
Dilectus meritò Princeps, dum vita sinebat;
Afflictis dudum, Patriæ Spes unica, rebus;
Sola salus Bello, sola & fiducia Pacis:
Anglorumque simul nostri qui Stator & Orbis:
Et vel adhuc nobisque suis, hostique superstes;
Æternùm, GULIELME, tuis, venerabile Nomen!
Obsidium aut bis passa, intra annum, Barcino, probro
Non sine capta priùs, neque nunc erepta furenti:
Cunctaque Terrarum votis complexus iniquis,
Credidit infelix, fraudi cùm Bætica cessit,
Unius Galli solem Ditione teneri,
Atque sibi nasci famulum, famulumque reverti;

Maniolis, primo ſeu lumine, ſurgat Eois,
Fluctibus aut Cœlo emenſo, ſe condat Iberis.
Sol tamen ille ſuus jam tandem deficit ipſi!
Rhene, morâ quantum peccas, ut commoda turbas
Publica! ſic Atheſis fiet nunc meta Sabaudo
Heroi; quantum gemit Inſuber eſſe rebellis,
Et Mediolanum ſervari præda Philippo?
Eugenii verùm auxilia inter militat Æther,
Inque aciem ſuperi celeres ſocia agmina ducunt;
* Infenſos natum atque Patrem concordia jungit,
Conveniunt hilares, & amico lumine ſplendent;
Excepti ſuprà Hoſpitio, quo Fata Britannis
Currunt, & Phœbo Mundus renovatur ab Anglo:
Hic primùm radios Saturni ſtella benignos
Spargit, ſed quam dira Tibi Lodoice minantur?
Haud ultrà Auſoniæ Gallus premet arva Tyrannus;
Addua ſub tua jura fluent, & Mincius ingens,
Ingens atque à fonte ſuo Padus omnibus undis:
Sanguine ut hoſtili exſultant decreſcere ripas,
Lætanturque novo mergi ſic æquore campos?

Et

* *Conjunctio Saturni & Jovis. Menſe Maio 1702, in Ariete, Angliæ juxta Arabes aſcendente.*
Noſtradamus. Cen. 1: *n.* 50.

Aries Jovem Cronumque monſtrabit ſimul:
Mutationes inde quot ſpecto, Deus!
Poſt ſæcla multa, tempus heu malum redit.
Quas, Celta, turbas quaſque, Itale, tunc ſenties?

Et jam tempus adeſt, cùm Xanthum, cùm Simoenta,
(Qua ſciſſi in partes miſcebant prælia Divi,
Heroeſque, Genus Divûm, pugnaque priores;)
Incelebrata quidem, neque carmine cognita Famæ
Nomina, Stura brevi vincent ac Duria rivi,
Magni & devenient Francorum cædibus Amnes!
Non tantùm Oceano, Terris ſed & imperat ANNA,
Jam credo incipient hinc ſæcula currere magna,
Et ſperata dies, quâ nobis creditus Orbis.
Plena Deo Druidum quondam ſic turba canebat,
*Celtaque ſic, Cœli interpres, cui nota remotæ
Imperiique vices, & ſidera conſcia Fati!
Humani hæc Generis, ſervati & præmia recti!
Oh felix, Tuque Enſe potens, Tuque Artibus unà,
Anglia magna parens, Armorum atque Arbitra Pacis!
Datque fidem ſuperis, ſe Gallia faſſa minorem!
Europæ ſit parta quies, nil poſcimus Ipſi!
Cauta nimis Veneti ſeu Gens, otîque pudendi
Damna querens, pulchra pro libertate movebit
Agmina, & Eridanus ſocium decurret in æquor.
Hiſpanus Carolum jam ſpectat, læſaque jura;
Vatibus & unquam ſi præſcia corda futuri,
Eruet ille urbes Rhodani, gentemque ſuperbam,
Atque

* *Noſtradamus. Cent.* 11. *n.* 10.
In Anglia ſedes erit Magni Imperî,
Rerumque Domina ſæcla perſtabit tria!

Atque pari titulo, magni quoque nomine ovantem,
Viribus & Fama multùm superabit Iberus!
At quasi nulla forent, sequitur sua Sarmata Bella;
Æqui non patiens, aliis modò, mox sibi discors;
Incertusque labans, & Regum præda duorum:
Orbe peragrato, quà & Russus in arma vagatur,
Vindictamque Gothus spirans, ducensque Triumphos,
Quîs Europa gemit, nolint ipsique Suëci
Civiles; ast, Hunne ferox, compesce furores,
Libertas tanti haud fuerit, Dominoque carere;
Gallica, non tua res, agitur certamine tanto,
Nudatoque, vides, insultat Sequana Rheno;
Cur tibi communem differs, populisque salutem?
Tene unquam cernam, Phœbi Themidisque Sacerdos,
Oh vatum Dea Pax usquam, rectique propago!
Undique dum Turbæ, rerum dum solvitur ordo,
Insperata Deus nobis hæc otia fecit:
Rura beata nimis, quæ tantùm libera Marte;
Illa quies sæcli non est, sed Principis una!
Si valeat COSMUS, somnos non tympana rumpent
Rauca meos, Arni pulchra dum & versor in Urbe,
Quâ FILICAIA canit, Divûmque Hominumque voluptas,
Calliope genitum manibus quem fovit Apollo,
Vocem & formavit Tyrrheni Heliconis ad undas:
Par ille antiquis, linquens longèque recentes;

Qui

Qui fortis Latii numeris, & dulcis Etruſcis,
Ac ſine rivali cunctis ſit norma canendi;
Nunc COSMUM cives, quid majus? ſeque regentem,
Ipſos quique potis ſanctos vel ſancta docere,
Et cui Muſa favet, Muſiſque favetur ab illo,
Secum ſuprà effert, cognatis reddit & Aſtris.
Seu ſacrum deſcribit iter, ventoſque morantes,
Adventu Domini gaudens, non increpat Ilva.
Ipſum ſeu Romæ ſiſtit, Romæque verendum;
Dumque hæret Populus defixus Principis ore,
Nec vacat illi aliis veteres memorare Triumphos,
Nec colit ille novos ſacrato carmine Divos!
* Venatus reducemve tenent, quos Tuſcia plaudens
Exhibet, & populo gratos, & Principe dignos,
Dum ſumit pœnas, & meſſi ſubmovet hoſtem,
Oh quò non poſſit ſe ſumma extendere virtus!
Fœdere inaſſueto miſcetur ut utile dulci,
Grataque Muſarum nectuntur gaudia curis,
Attonitum fundit dum carmina triſte Tribunal?
Altus quò feror, & miranti terra recedit?
Quàm mihi me incautum nunc ſurripit, atque renitor
Fruſtra, quando omnes agitante caleſcimus illo?
Et penitùs deſueta, exſtinctaque flamma reſurgit;
Damnataſque Artes, ævi ſed & Orſa remenſus,
Quas Puer abjeci, repetit maturior ætas!

E Talia

* *Ode de Venatu Paſſerum.*

Talia non meritum MAGALOTTUS tractat amicum,
Unius insedit pectus cui totus Apollo,
Et sapere & fari magno concessit alumno,
Consiliisque simul Regum, studiisque praeesse!
Quo vaga mens tendis, sedem aversata priorem?
Tuque tui miserere canentis, Tu pereuntis!

A D

AD

MARLBURIUM DUCEM

copiarum Britannicarum ſociarumque, ſub auſpiciis

ANNÆ REGINÆ,

in Belgio Imperatorem.

EPIGRAMMA.

PErfidus ad Scaldim totus dum vincitur Hoſtis,
Computat atque ægrè Belga Tropæa Ducis,
Tyrrhenam properare velim tunc lætus in Aulam,
Victricis Patriæ nuncius ipſe meæ:
Audit, miraturque ingentia facta Britannûm;
Talia, quæ vates non cecinere ſui.
Non opus Eloquio, dictorum aut Arte magiſtra;
Debeat his palmas Græcia vana ſuas.
Nuper ita & tumidos implevit Gallia Faſtos;
At quorum Lodoix nunc meminiſſe dolet!
Non Romana priùs ſic crevit, & Anglica Virtus;
Haud verba, Heroës, ipſa ſed acta probant.

Inſcriptio in Libros DIONYSII Halicarnaſſenſis

AD

ANTONIUM MARIAM SALVINI.

In Obſequii . Et . Amicitiæ .

Teſtimonium .

Hæc . DIONYSII . HALICARNASSENSIS . Opera.

Oxonii . Edita .

Eloquentiæ . Fideique . Hiſtoricæ . Exemplum .

Antiquitatum . Romanarum . Monumenta .

Artis . inſuper . Criticæ .

Tentamina . an . Judicia .

Secum . ferentia .

ANTONIO . MARIÆ . SALVINO .

Literatura . Græca . Romana . Etruſca .

Omnigena

Erudito . atque . Inſigni .

Philologo . Oratori . Vati .

HENRICUS . DE NOVA VILLA .

Florentia . Salvino . Muſis . Diſceſſurus .

At .

Pulchræ . Florentiæ . Boni . Salvini .

Et .

Doctæ . Cum Doctis . per Sexennium . Conſuetudinis :

In perpetuum . Memor .

Gratus . Mœrenſque .

Mittit .

MDCCX.

AD MAGNUM
DUCEM.

COSME, Pater Patriæ, Nostris & amice Britannis,
Hæc, facilis, cultùs accipe signa mei:
Ubertas Livii non lactea cernitur usquam,
Arguti sensus, Medicis aut Taciti:
Nuda, sine Arte, legis Gentis Monumenta Britannæ,
Quaque Fides solùm simplicitasque, nitent:
Non alio cerni, Martis velit Insula, vultu,
Haud Opus aut aliter Scriptor & ipse suum.

Quale facis Carmen! Musis & Apolline dignum:
Quale mihi Carmen, medio de fonte Leporum,
Tuscorum in Patriâ, puroque sub æthere natum!

Tho. Rymer

AD ILLUSTRISSIMUM DOMINUM

LEGATUM

NEVVTON

ODE.

Qualis altricem Philomela dextram;
Prætulit nido bene quam paterno,
Luget amotam, tremit ægra pennis,
Ore tremente;
Talis, imbelli citharà, ſub ipſo
Muſa diſceſſu trepidans Amici,
Dat modos incompoſitos, ſonoquè
Languet in omni.
Haud ſemel mœſtas cecinit querelas,
Haud ſemel vanas; fugiens, Etruſco
Quas mari trades, mihi nec timebis,
Certus eundi.
Ah! meæ te partem animæ, Britanni
Dum fovent læti reducem, Latinis
Nec moror charus, neque jam ſuperſum
Integer hoſpes.

Ah

Alma quæ nutrix fuerat juventæ,
Sit meæ custos utinam senectæ,
Præbeat sortem melioris ævi,
Præbeat urnam.

AD AUCTOREM

EPIGRAMMA.

Alter Nevvtonus docuit, quid Corpora possint.
Ast animi vires qui docet, alter adest.

Gul. Burnet.

PER LA PARTENZA DALLA CORTE DI TOSCANA

Dell' Illustrissimo Sig.

ARRIGO NEVVTON

Inviato Straordinario della Maestà della Regina d' Inghilterra alla Suddetta Corte.

S O N E T T O.

Sovra il Tosco Parnaso io vidi un giorno
Turbarsi il Cielo, e non più Apollo in festa,
E gir le muse in schiera atra, e funesta
A far tra 'l duolo, e tra i sospir soggiorno.
L' orecchie io porsi sbigottito intorno,
Ove più folta era la gente, e mesta,
Quando il nome d'Arrigo in quella, e in questa
Parte sonò, ma non di gioja adorno:
E voce udj, che ancor si lagna, e grida:
Oime! che a noi l' estrema Anglia il dimanda,
Prima di suo valor nutrice, e fida.
Ed ecco innanzi sera, in ogni banda
Notte si feo, e al Ciel n' andar le strida:
Ahi troppo acerba notte, e memoranda!

Di Salvino Salvini
Consolo dell' Accademia Fiorentina.

Illustrissimo Domino, Viroque Eruditissimo

HENRICO NEVVTON

VINCENTIUS DE AMBRA.

HÆC Tibi non vanam præstantia verba salutem
Fert è Fesuleis Litera missa jugis.
Alloquium sterilis, Vir maxime, perlege Musæ,
Quam tuus audacem nunc jubet esse favor.
Scilicet in patrias quando rediturus es oras,
Cogitur obsequio Te comitante sequi:
Testarique Tibi, mea quantus lancinat angor
Pectora, discessu saucia facta tuo.
A Te, crede mihi, nullo spectanda decore,
Hactenus erubuit nostra Camœna legi.
Barbariem Latio trepidans miscere lepori,
Fundere Romanas si voluisset opes;
Censuræ subtile tuæ metuebat acumen,
Quo castigatus judice sermo fluit.
Victus amore timor nunc est. Clementia (finge)
Securam veniæ non sinat esse tua.
Docta tamen malit minùs, atque diserta videri,
Quàm gratam officii non retulisse vicem.
Certè insperato properat per devia gressu,
Atque suis majus viribus urget opus.

Nem-

Nempe reluctanti mirum est quòd carmina venà
Congerat hæc rudibus qualiacunque notis.
Nam licet haud nobis secessus & otia desint,
Sit Vatum quamvis ingeniosus Amor;
Sed mihi nullus agit præcordia languida fervor,
Sed venæ fluxus, sed vigor omnis abest.
Tempus erat, quando calidæ mihi flore juventæ
Mulcebat doctam Castalis unda sitim.
Tempus erat, Latios licuit cum tangere nervos,
Et castigatam sollicitare chelym.
Illa (fatebor enim) nusquam revocabilis ætas,
Visa est facundis me annumerare viris.
Quippe aderant faciles mihi tunc in Carmina Musæ,
Præsentem Phœbus sufficiebat opem.
Si grandi Heroas libuisset tollere versu,
Celsa aderat cœptis Calliopea meis.
Malueram Aeschyleo componere verba cothurno?
Illico Melpomene dante Tragœdus eram.
Malueram tenero modulari Phyllida plectro?
Obtulit argutas blanda Thalia fides.
Arrisit Latio quidquid perstringere versu,
Fertilis in carmen Musa operosa fuit.
Omnia sed fugiens, animum quoque surripit ætas,
Et sua destituit visque vigorque senes.
Ut torpent resides mihi nunc in Carmina vires!
Ut venæ fluxus, qui fuit ante, riget!

Hei

Hei mihi ! Dedidici ſua penè vocabula rerum,
 Certaque verborum me propè ſenſa latent.
Obluctans calamum tractat manus, atque latinè
 Scribere nunc aliquid res mihi viſa nova eſt.
Sic, qui plena piger ſtetit ad Præſepia, tardus
 Pulvere in Iſthmiaco, nec benè currit equus.
Sic, quod non tractas, eſtur rubigine ferrum.
 Sic ſterilis torpet, ni renovatur, ager.
Sic reſidis languet vis pigra, Henrice, Camœnæ;
 Ac deſueta ſemel ſegnis ad Arma venit.
Indiget auxilio virtus virtutis, & uſque
 Ars, ut ſtare queat, poſtulat artis opem.
Illa vel illa diu jubeo ne ceſſet: agendo
 Utraque vim duret, perficiatque ſuam.
Delentur, quæ non urges, exordia: rarò
 Quæ ſubeunt humeri pondera, ferre negant.
Cura probat pulchros tantùm repetita labores:
 Ipſe fides hujus maxima vocis ero.
Scilicet incaſſum, vir docte, Poeta ſalutor,
 Aonium rarò permeditatus opus.
Quæ mens tractavit diuturno ſedula niſu,
 Iſta vel invito noxque, dieſque refert.
Hunc, Henrice, tibi tentaram ludere verſum.
 Pro verſu nobis ſcripta Matheſis erat.
Occurrunt noſtræ dilecta vocabula linguæ,
 Puncta, Superficies, Circulus, atque Quadrans:

Rhom-

Rhomboides, Coni, Quadrangula, sphæra, Cylindri,
Et quæ præterea verba Mathesis habet.
Hæc animum scalpunt nobis, penetrantque medullas
Tempora nam Studii longa tulere mei.
Nomina prætereà Musis inimica ministrat
Exosa aonium Philosophia melos.
Hæc me cunctarum primordia condita rerum,
Et cœli mores, ingeniumque docet.
Mirari æterni juvat immortale Magistri,
Naturæq; ingens omniparentis opus.
Me rigidum, fateor, faciunt Studia ista, tuoque
Istius esse reus criminis ore feror.
Semper uti flueret mihi Carminis impetus idem,
Nec querulus vena deficiente forem;
Debueram aonias invisere sæpius oras,
Et non adversas excoluisse Deas.
Quidquid id est, rigor ille placet, placiturus & error
Hic mihi, vel graviùs si nocuisset, erat.
Ast odit tristem scribendi oblita laborem,
At læso repit clauda Camœna pede.
Culpa mea est, fateor: nostræ at succurrere culpæ
Ingenita senibus garrulitate juvat.
Quas desueta mihi non dat facundia vires,
Quos mihi non præstat languida Musa modos;
Hos, Henrice, mihi verbosa Senecta ministrat.
Hæc me facundum, qua licet arte, facit.
Hinc

Hinc pugnare loquax mecum si forte videbor,
Hoc secum bellum garrula Musa gerit.
Illo tu tantùm mea carmina perlege vultu,
Subdere Amicorum quo tibi corda soles.
Inspice in his animi certum te pignus amantis,
Cordis in his nostri candida signa lege.
Mella Tibullæi ne quære leporis in illis,
Nescius ætatis ne videare meæ.
Carmen erit, doctæ malè quod respondeat Arti,
Quod tibi in aure sonet non bene, carmen erit.
Lucter at ut cultum nequicquam ducere versum,
Difficilique via Musa senilis eat;
Illa tamen, patrio quando te reddere cælo,
Natalesque paras rursus adire plagas,
Vult longam geminare tibi, Vir docte, salutem,
Et dixisse suum, qua valet arte, Vale,
Est siluisse nefas te discedente. Silebo
Unus ego, quando cętera turba dolet?
Non ego, crede mihi, modò justum Henrice, dolorem,
Vel si fote velim, dissimulare queam.
Dissimulem, mihi partem animæ de pectore tecum
Si, in Patriam reditum dum meditare, rapis?
At donec licuit præsentes cernere vultus,
Et gravibus verbis, alloquioque frui;
Jacturam nostri, furtum vel amabile cordis,
Callidus arte sua dissimulavit Amor.

Outi-

O utinam, Vir docte, minùs mihi cognitus esses,
Nec tanto nobis junctus amore fores!
Hi me non feriant, te discedente, dolores.
Nam dolet, heu! tandem dissociandus amor.
Nulla ergo esse queat nobis diuturna voluptas,
Irasci votis cogor & ipse meis?
Crede mihi, notus dum sis, adamere necesse est,
Atque tua cunctis nobilitate pates.
Nempe tibi Phœbus, sua Phœbus carmina donat,
Quæ Venus ipsa legat, quæque Minerva probet.
Suspicit hæc quisquis, Parnassi ad culmina anhelat,
Pieridumque sacris gaudet adesse choris.
Inde suos inter te Flora cooptat Alumnos,
Etrusci residet quos penes oris honos.
Tu partem impositi tandem feliciter imples
Muneris, atque Aulam suspiciendus adis.
Dirigit usque tuos sapiens Prudentia gressus,
Consilium usque tibi resque, locusque ferunt.
Inde tibi laudum seges inclyta nascitur, inde
Est tua Principibus vita probata Viris.
Principibus placuisse Viris non ultima laus est,
Hac, Henrice, tuus laude superbit honor:
Unus (finge) probet Thusca te Cosmus in Aula,
Proh tua sub quanto Judice facta probas?
Te virtus, mihi credis, facit matura Catonem:
A te durities una Catonis abest.

Novi

Novi ego, qui longo factus tibi proximus usu,
   Ingenium didici quàm tibi mite foret.
Nos Fora viderunt pariter, videre Lycea;
   Unica nos vexit sæpe quadriga duos.
Visa mihi quoties tecum illa vel illa loquenti
   Ocyor assueto præteriisse dies.
Seria multa mihi suetus narrare, dedisti
   Jucundis mecum tempora multa jocis.
Hausimus & pleno Cocolate tumentia sæpe
   Vasa, queant gelidi queis caluisse senes.
Visere quin etiam non dedignatus agrestem,
   Fesuleo surgit quæ mihi rure, Domum,
Insolita nostros implesti luce recessus,
   Qui Dominum norant condere pene suum.
Proripis ista mihi sed tecum gaudia, quando,
   Henrice, in Patriam, non rediturus, abis.
Regia Jussa aliis onerant tua pectora curis,
   Te Titulis augent Regia Jussa novis.
Majores reduci tibi præparat Anglia Fasces.
   Sunt ea virtuti, debita dona tuæ.
Jam tibi Londinum plaudet, Populique per urbem
   Monstratus digito prætereuntis eris.
Mox ego sed viduam sine te, Vir docte, senectam,
   Et steriles ducam me minor ipse dies.
Sculpta mihi gemina nitet ærea lamina parte.
   Ista tuæ nobis dona tulere manus.

Au-

Augusta inde graves imitatur imagine vultus,
Inde expressa tuæ Symbola mentis habet.
Hæc ego lustrabo quoties simulacra: valete,
Dilecti, dicam, candida Signa Viri.
Me tamen extra ipsum frustra Simulacra requiram,
Subiiciant vultus quę mihi in ære tuos.
Ista mihi ante oculos semper versetur Imago,
Hæc memori semper pectore Signa geram.
Da mihi, siquid ea est, hebetantem pectora Lethen;
Attamen haud potero non meminisse tui.
Tu fidi officium non dedignere sodalis,
Sisque, Henrice, mei, quod facis, usque memor.
Sic tua successus habeat Fortuna perennes,
Currat inoffenso sic tua vita pede.
Sic tibi clausa suo quod portat Epistola verbo.
Dent, precor o! Superi semper habere. Vale.

In discessum Illustrissimi

D. HENRICI NEVVTON
FLORENTIA

Epigramma.

Nevvton abit? fallor. revocare Britannia certat:
At sin't ex animo nullus abire suo.

Alexander Pol. à S. Sigism. Schol. Piar.

Correctio pag. 23. 6. Dura *lege* Duria.

